

עין משפט
ני מצוה

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

מסורת הש"ס

בא מ"י פ"ב מלכות
שאר אבות העומה
ה"ב:
בא ב מ"י פ"א שם הלכה
ב:

שימה מקובצת
(6) בהמה שמת עוברת.
כ"ב ע"י ר"ש וי"ט ותוס'
בכורות כ"ב ע"א ו"ד
(ע):

רבינו נישום

והוי"ט הרועה את ידו.
בכית החכם: ונגע בו.
במעי אמו. אם הועילה
לו אמו להחירו באכילה.
שכחיית אביו לא תועיל
לו מחיים שבאמו בחיים
א"ע: שיעבור מה בחוך
משה שמנה היא אנה
טמאה מחיים כן לא
יאה עוברת שבוחר בהיה
(מטמא) א"ע: שפחה:
מהלכי כפים בחיה טמאה
לך. כלומר עובר טמא
שואו מהלכי כפים שאין
פרטות שדקות בחיה
טימאה לך כלומר אף
שהאם חיה טמאה לך:
אלא מעתה קלוט במעי
פרה ליעמא. והיא השא
דאמרה מהלכי כפים בחיה
טימאה לך קלוט במעי
פרה ליעמא כו': מהלכי
ארבע במהלכי ארבע הוא.
כלומר לא מציא אמת
היה רבתי כל הולך על
חוקן וכל הולך על כפיו
בכל החיה ההולכת על
ארבע בעיניו שיהא עובר
ואם שוין טמא שיעבור
טמא כן חתא האם
טמאה: והיא מהלכי ארבע
במהלכי שמה. כלומר
דאם פרטותה שדקות:
אי לא עובר רבי יצחק היה
אמיא כוליה כו': כלומר
היה אמיא נבבלת חיה
טמאה או נבבלת בהמה
טמאה כוליה (לברבין)
הוא דאחא לקטן קמ"ל
רבי יצחק: למדנו נבלת
בהמה (טמאה) (טורחן)
שטמא כו'. כלומר מבי
ימות כן בהמה כדאמרינן
לעיל: גם לי וכל הולך על
כפיו בכל החיה ההולכת
אפי' הולכת חיה על ארבע
טמא הוא לכל כל הנוגע
בנבלתה וגי': מהלכי כפים
בחיה הוא. כלומר צירא
לן לטורחש שיעבור טמא
במעי טמאה א"ע: שהאם
בחים וכד' יצחק:

יטמא טעמא דתנא קמא. וא"ת ומאי קבעי והא טומאה בלועה
היא ולא טמאה וי"ל דמשום דר' עקיבא טמאה לקמן (דף
עב.) עובר במעי אשה אלטרין ליה הכא גבי בהמה ק"ו כדפירש
בקונטרס דאפי' ר' עקיבא מודה הכא
מוכל הולך על כפיו דבמקום אפילו
קלוט במעי קלוטה אי לאו ו"השאל
דאיכא ק"ו מוקי לה תנא קמא
לדרשא אחריתי: קלוט במעי
פרה ליעמא. הוה מלי לשניי להכי
אחי ק"ו דרב חסדא אלף דעדיפא
משני: קלוט במעי קלוטה. וא"ת
ומאי פריך לן הכי נמי דלניכא דר'
יוסי הגלילי קיימינן דדרש אתין צפרק
ד' וס' (כ"ק מה): גבי ובעל השור נקי
דריש נקי ממנו ולרוב ומשמע דמוקי
את להגת עירו וי"אס כן סנר כרבי
שמעון דאמר קלוט כשיא לאויר
העולם דנפקא מתא הגמל צפ"ק
בצורות (דף ו'): וי"ל דניחא ליה
לניכא דר' יוסי דהכא אפילו
למאן דשרי קלוט א"ג הכא איירי
בדאשבו ורובו דומים לאמו דאפי' ר"ש
מודה בהיה דשרי כדמוכח התם:
סודיה טמאה בכפ"י בהמה טמאה
א"ה"רבעה. דכל מד משמע
חידוש כלומר דמחמת דחיה בכלל בהמה
שמענו שפיר אקור הרבעה ומיהו
נללו הכי ידעינן דאפי' בעופות גמרי'
הרבעה בהמתן בהמתן משנת
כדאמר' גשור שנגח את הפ' (גי'ק"ד):
ולדינן

מתני' א' בהמה שמת עוברת בתוך מעיה
והוי"ט הרועה את ידו ונגע בו בין בבמה
טמאה בין בבמה טהורה (טהור ר' יוסי
הגלילי אומר בטמאה טמא ובטהורה טהור:
גמ' מאי טעמא דתנא קמא אומר רב חסדא
קל וחומר אם הועילה אמו להחירו באכילה
לא תועיל לו לטהוריה מודי נבלת אשכחן
בהמה טהורה בהמה טמאה מנלן אמר קרא
יובי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה איתקש
בהמה טמאה לבהמה טהורה מה בהמה
טהורה עוברת טהור אף בהמה טמאה
עוברת טהור ור' יוסי הגלילי מאי טעמא אמר
ר' יצחק דאמר קרא וכל הולך על כפיו בכל
החיה ההולכת וגו' מהלכי כפים בחיה
טמאה לך אלא מעתה קלוט במעי פרה
ליטמא דמהלכי כפים בחיה הוא מהלכי
כפים במהלכי ארבע והאי מהלכי ארבע
במהלכי שמהנה הוא פרה במעי גמל לא
טמאה דמהלכי שמהנה במהלכי ארבע הוא
הולך וכל הולך לרבות פרה במעי גמל קלוט
במעי קלוטה ליטמא דמהלכי ארבע במהלכי
ארבע הוא להכי אהני ק"ו דרב חסדא מתקף
לה רב אחדו בר אמי חזיר במעי דמהלכי שמהנה
במהלכי שמהנה הוא א' אלא אומר רב נחמן בר יצחק מהכא ג' נפש כי הגע
בכל טמא או נבבלת חיה טמאה או נבבלת בהמה טמאה או נבבלת
שרין טמא וכי נבלת בהמה טמאה ובטהורה לא מטמאה אלא
איזה זה עובר שבטמאה טמא ובטהורה טהור ומאחר דנפקא ליה מדרב
נחמן בר יצחק דרבי יצחק ל"ל אי לאו דר' יצחק הוה אמיא כוליה
ולכדבריה הוא דאחא קמ"ל תניא אמר ר' יונתן נמתי לו לבן עזאי למדנו
נבלת בהמה טהורה שטמאה ונבלת בהמה טמאה שטמאה נבלת חיה
טמאה שטמאה נבלת חיה טהורה לא למדנו מנין גם לי כל הולך על
כפיו בכל החיה ההולכת נמתי לו וכי נאמר וכל חיה והלא לא נאמר
אלא בכל החיה למהלכי כפים בחיה הוא דאחא גם לי ומה ישמעאל
אומר ברבר הוה נמתי לו יובי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה למדנו חיה בכלל בהמה ובהמה
בכלל חיה חיה טהורה בכלל בהמה טהורה חיה טמאה בכלל בהמה טמאה
בהמה

מתני' הושיע הרועה את ידו. לתוך מעיה: טהור. טעמא
דמרווייהו מפרש גמ': גמ' ק"ו. כלומר אפי' לר' עקיבא דאמר
לקמן (דף עב.) טומאה בלועה כגון עובר במעי אשה טמאה הכא
מודה מק"ו אם הועילה לו מחיה אמו להחירו באכילה ששחיטה
אע"פ שהוא מת לא תועיל לו טמאה
חיה לטהרו מלמא: אישקש. נבלת
טמאה לנבלת טהורה מי שאינו קרוי
נבלת בטהורה אינו קרוי בטמאה:
על כפיו. שאין פרטותו שדקות:
מהלכי כפים בחיה. בתוך גופה של
בהמה חיה דהיינו עובר טמא במעי
אמו: טמאה לך. משום נבלת
דכמי כסופיה הנוגע בנבלתם יעמא:
קלוט. מת: טמא פרה ליעמא.
שרי מהלכי כפים הוא: ומשמע מהלכי
כפים במהלכי ארבע. בעיני דהכי
כמי הולך על כפיו כל החיה ההולכת
על ארבע שאין לאמו אלף ד' רגלים
כגון טמאה שאין פרטותיה שדקות:
פרה במעי גמל. טמאה שיעברה מין
טהור: לא טמא. במעי אמו דהאי
לאו מהלך על כפיה הוא ור' יוסי פסיק
ומי בטמאה טמא: קלוט במעי
קלוט. ואמו טהורה היא אלף שולד
כך: ליעמא. במעי אמו ומתי' פסיק
ומי בטהורה טהור: קל וחומר דרב
חסדא. אם הועילה לו אמו כו': אלף
איזה זה. נבלת שחוקיה בין נבלת
טמאה לטהורה: או נבלת עובר.
דאש בנבלת ליהא לאוקמה דאש
נבלת טהורה מטמאה דכתיב (וי'ן)
ימות מן הבהמה אשר הוא לכם וגו'
אלף נבלת עובר מיתוקמא שבתורה'
טהור מקל וחומר ובעמאה טמא
דליכא קל וחומר דקם ליה ממיאל
בטומאת נבלת מאחר שמת ולא
דרשי' היקשא: אי לאו דר' יצחק הוה
אמיא כוליה האי קרא לכדריבי אשא.
דאמר' לקמן (דף עב.) אקרא אתי
חיה בהמה למי לאמרה כו' ועובר
טמאה דטהור חיסוף לן מהיקשא
דלעיל ואע"ג דרבי מבהמה טמאה
נפקא ודרב נחמן חיסוף מחיה ח'
קיימא לן ושניעות דף ט"ו. פרשה
שנאמרה ושניעות מפני חידוש אחד
נשנית השתא דכתיב כל הולך על
כפיו דאפקא מהיקשא דלא נקיע'
דרשי' מנבלת חיה טמאה ואמרינן
לדרשה אחא לאמרי' עובר: הכי

תורה אור השלם

1. וכי ימות מן הבהמה
אשר היא לכם לאכלה
הנוגע בנבלתה יעמא עד
הקירב ויקרא יא אז
2. וכל הולך על כפיו
בכל החיה ההולכת על
ארבע טמאה הם לכם
כל הנוגע בנבלתם יעמא
עד הקירב ויקרא יא אז
3. או נפש אשר הגע
בכל דבר טמא או
בנבלת חיה טמאה או
בנבלת בהמה טמאה או
בנבלת שרין טמא ועלם
מעט והוא טמא ואשקש
ויקרא ה ב

נאין הש"ס

תוס' ר"ה קלוט וכו'
היימא איה ליעמא. בעין זה
כפיו חיה שניעות דף ג'
כפיו דיה איה:

הנהגות הב"ח

(6) י"ט דיה ה"ג כו'
נמתי אחרתי. כ"ב ע"י
מכתיב דף מה ע"ב
במתי:

הנהגות בהר"ב

רנשבורן
א' גמ' אלף אמר רב נחמן
כר יצחק חסדא נפש אשר
הגע נבל דבר טמא או
כפיו חיה כפי ויקרא ה'
ה' ואלף מפרש נשנית על
פרשה ו':

גמ' מאי טעמא דתנא קמא אומר רב חסדא
קל וחומר אם הועילה אמו להחירו באכילה
לא תועיל לו לטהוריה מודי נבלת אשכחן
בהמה טהורה בהמה טמאה מנלן אמר קרא
יובי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה איתקש
בהמה טמאה לבהמה טהורה מה בהמה
טהורה עוברת טהור אף בהמה טמאה
עוברת טהור ור' יוסי הגלילי מאי טעמא אמר
ר' יצחק דאמר קרא וכל הולך על כפיו בכל
החיה ההולכת וגו' מהלכי כפים בחיה
טמאה לך אלא מעתה קלוט במעי פרה
ליטמא דמהלכי כפים בחיה הוא מהלכי
כפים במהלכי ארבע והאי מהלכי ארבע
במהלכי שמהנה הוא פרה במעי גמל לא
טמאה דמהלכי שמהנה במהלכי ארבע הוא
הולך וכל הולך לרבות פרה במעי גמל קלוט
במעי קלוטה ליטמא דמהלכי ארבע במהלכי
ארבע הוא להכי אהני ק"ו דרב חסדא מתקף
לה רב אחדו בר אמי חזיר במעי דמהלכי שמהנה
במהלכי שמהנה הוא א' אלא אומר רב נחמן בר יצחק מהכא ג' נפש כי הגע
בכל טמא או נבבלת חיה טמאה או נבבלת בהמה טמאה או נבבלת
שרין טמא וכי נבלת בהמה טמאה ובטהורה לא מטמאה אלא
איזה זה עובר שבטמאה טמא ובטהורה טהור ומאחר דנפקא ליה מדרב
נחמן בר יצחק דרבי יצחק ל"ל אי לאו דר' יצחק הוה אמיא כוליה
ולכדבריה הוא דאחא קמ"ל תניא אמר ר' יונתן נמתי לו לבן עזאי למדנו
נבלת בהמה טהורה שטמאה ונבלת בהמה טמאה שטמאה נבלת חיה
טמאה שטמאה נבלת חיה טהורה לא למדנו מנין גם לי כל הולך על
כפיו בכל החיה ההולכת נמתי לו וכי נאמר וכל חיה והלא לא נאמר
אלא בכל החיה למהלכי כפים בחיה הוא דאחא גם לי ומה ישמעאל
אומר ברבר הוה נמתי לו יובי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה למדנו חיה בכלל בהמה ובהמה
בכלל חיה חיה טהורה בכלל בהמה טהורה חיה טמאה בכלל בהמה טמאה
בהמה

מסורת הש"ס

ד"ה ע"ג. (8) ולקמן ע"ג.
(9) בני הליקוט אינו נכיל
דקר דשא וז' בהמה טמאה
לא שיכא כלל הכא. ופי'
רש"י. (ד) כפיו: נפש.
(ט) מנלן שרין לך ע"ג.
(10) כפיו: חלל. (11) וי"ל
כשנתה חיה יד. (12) וי"ל
ויקרא ח' ע"י עין ר"ת.
(13) עין רש"י. (14) וי"ל
לך ע"ג.